

Abstrakt disertační práce

Moc moci soudní

Předkládaná disertační práce zkoumá jednotlivé aspekty (dimenze) recentního stavu „reálné moci“ soudnictví s historickým i mezinárodním komparativním přesahem. Předmětem výzkumu je vzájemný úzký vztah práva a politiky, konkrétně jednání soudů a soudců v politickém kontextu. Předkládaná práce je zároveň věnována naplňování jednoho ze stěžejních právních, ale i politických principů recentního demokratického právního státu – dělby moci, konkrétně postavení moci soudní v ní.

Základní členění práce je na obecnou a zvláštní část. Obecná část se věnuje analýze pojmu moc, autorita, násilí, moc soudní, dělba moci a politika. Na samotný pojem moc nahlíží nejen z pohledu právního, ale i filozofického, sociologického, politologického, ekonomického, psychologického, ale i teologického či jazykového.

Zvláštní část se zaměřuje na čtyři dimenze moci moci soudní. Dimenze první se věnuje institucionálním otázkám, především způsobům kreace soudců, povinnostem soudců včetně etických otázek. Nebylo možné opomenout ani skutečnosti méně pozitivní, jako jsou kárná řízení a trestní stíhání soudců. Práce zároveň pojednává nejen o soudcích z povolání, ale i přísedících, o soudním personálu či o institutu tzv. emeritního soudce.

V rámci dimenze institucionální je velkým tématem správa soudů a „soudcovská samospráva“ včetně snah o její zavedení v České republice. Modely správy soudnictví lze rozlišovat na ministerskou správu, model soudní rady, model soudní správy a hybridní modely.

Dimenze druhá se zabývá mocí moci soudní v rozhodovací činnosti. V úvodu je analyzován vztah práva a politiky na pozadí teorie tzv. politické otázky. Tato část pokračuje jednotlivými instituty a příklady ilustrujícími mocenské vztahy moci soudní a ostatních mocí. Konkrétně se jedná o prováděcí normotvorbu exekutivních orgánů, správní a ústavní soudnictví, stížnost pro porušení zákona, milosti a amnestie, ale i o kvalitu práce soudců a odpovědnost za škodu.

Dimenze třetí se věnuje působení soudců a soudnictví ve společnosti. Zásadní je otázka politické angažovanosti soudců v širším slova smyslu, tedy nejen samotné členství v politických stranách, ale i politická angažovanost před nástupem do funkce soudce, členství v bývalé KSČ či příbuzenství a přátelství s politiky. Z pohledu nezávislosti nelze opomíjet

ani členství soudců ve spolcích, odborech nebo jejich příslušnost k církvím a náboženským společnostem.

Dalším okruhem aktuálně řešených otázek je veřejná prezentace politických názorů ze strany soudců, dnes především na sociálních sítích. Zajímavým fenoménem je podíl soudců na práci dalších dvou mocí, konkrétně při tvorbě právních předpisů či stážemi na Ministerstvu spravedlnosti

Poslední dimenze se zabývá trestním stíhání politiků na pozadí vztahů mezi politickou sférou a justicí s ohledem na nezávislost justice na straně jedné a spravedlivým procesem na straně druhé. Základní diference je na případy vztahující se k politické funkci a případy nesouvisející s politikou, ovšem s dopady do politické kariéry politika.

Disertační práce obsahuje vedle právně-teoretického základu rovněž aspekty politologické, sociologické, historické či filozofické. Práce se zaměřuje na české právo, čerpá však i z právní úpravy a pramenů sousedních států, částečně i švýcarských či anglicky psaných. V práci jsou využívány především metody analýzy, syntézy, deskripce a komparace. Práce obsahuje průběžné dílčí závěry ústící v závěrečné shrnutí.

